"ఉద్యోగం" అన్నాడు రమణ "ఇప్పుడే ఇంటర్వ్యూ నుంచి వస్తున్నాను".

"ఏమడిగేరు?".

అడిగిన ప్రశ్నలూ.... తను చెప్పిన సమాధానాలూ వివరించేడు. ఒక్కొక్కటీ చెబ్తూంటే అతడు ఆసక్తిగా ముందుకు వంగి విన్నాడు. ఇంకా విని, "నువ్వు ఆస్ట్రానమీ స్టూడెంటువా?" అని అడిగేడు.

కాదన్నాడు రమణ.

"మరింత కరెక్టుగా సమాధానం చెప్పేవ్?".

"ఈ కాలంలో ఇంటర్వ్యూ కెళ్ళాలంటే ఎన్ సైక్లోపీడియా అంతా కంఠతా వచ్చి వుండాలి" నిర్లిప్తంగా అన్నాడు రమణ.

ఇంతలో టీ వచ్చింది. ఇద్దరూ టీ తాగి బయటికొచ్చారు.

"నువ్వు నా దగ్గరెందుకు ఉద్యోగం చెయ్యకూడదూ? బై ది బై ఒక చార్మినార్ సిగరెట్టుకి డబ్బులుంటే చూడు. టీ తాగిం తర్వాత వెధవది సిగరెట్ ఉండకపోతే ప్రాణం నిలబడదు. అన్నట్టు .... ఏం చెబ్తున్నానూ.... ఉద్యోగం గురించి. ఎస్. నువ్వు నా దగ్గర ఉద్యోగం ఎందుకు చెయ్యకూడదూ?".

అకస్మాత్తుగా అతడి మెదడు గురించి అనుమానం వచ్చింది రమణకి, దాన్ని ప్రదర్శించకుండా "మీరేం చేస్తూ వుంటారు!" అని అడిగేడు.

"ఆకాశంకేసి చూస్తూ వుంటా".

"నేనేం చెయ్యాలి?" నవ్వాపుకొంటూ అడిగేడు.

"జీతం?".

"ఎంత కావాలి గ్రాడ్యుయేటూ?".

"వెయ్యి రూపాయలు" ఎంత ఆపుకుందామన్నా నవ్వాగటం లేదు.

"అంత ఇచ్చుకోలేను. నాలుగొందలు యిస్తాను. ఒక చోటనుంచి రావల్సిన డబ్బు వుంది. అది రాగానే వెయ్యి చేస్తాను".

"ఎక్కడ్నుంచి రావాలి?".

"స్వీడిష్ అకాడమీ ఆఫ్ సైన్స్ నుంచి. ఆల్ ఫ్రెడ్ బి నోబుల్ అనే ఆయన పంపాలి".

"ఎంత?".

"లక్ష పౌండ్లు. సుమారుగా ఇరవై లక్షల రూపాయలు".

"నోబుల్ ప్రైజా?".

"అంతే...".

తెరలు తెరలుగా నవ్వొచ్చింది రమణకి. ఇక ఆపుకొనే ప్రయత్నం ఏదీ చెయ్యలేదు.

నవ్వుతూనే కాంపౌండులోకి ప్రవేశించేడు చాలా పురాతన మైన ఇల్లు అది.

బయట బాగా పిచ్చి మొక్కలు పెరిగి వున్నాయి. ప్రహారీ గేట్లు పడిపోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. ఇంట్లోంచి బయటకీ, బయట్నుంచి ఇంట్లోకి గబ్బిలం ఒకటి ఎగురుతూ వుంది. పై కప్పు ఇరవై అడుగుల ఎత్తుంది. సాలెగూళ్ళు వేలాడుతున్నాయి.

"ఎవరిదీ ఇల్లు?" చుట్టూ చూస్తూ అడిగేడు.

"నాదే" అన్నాడతను "మా అమ్మమ్మ నాన్నకి ఆ కాలపు నవాబు రాసిచ్చేడు. అది నాకు వచ్చింది".

వీధికి చాలా లోపలగా, మూలగా వున్నదా భవనం. నవాబుల ఒకప్పటి రమ్యహర్మ్యాలు యిప్పుడు ఆ స్థితిలో వుండటం అతడికి తెల్సిందే. అందుకే అతడికి ఆశ్చర్యం కలగలేదు. అలాంటి పాడుబడిన ఇళ్ళు ప్రస్తుతం భిక్షగాళ్ళకి నివాస కేంద్రాలు. దూరంగా గ్రౌండులో పిల్లలు ఆడుకొంటున్నారు.

అతడు నడుస్తూ వుంటే కాలికింద దుమ్ము పైకి లేస్తోంది. చాలా పెద్ద ఇల్లు అది. నగరపు నడిబొడ్డులో వుంది. అద్దెకిస్తే నాలుగు వేలకి తక్కువ రాదు. అతను ఆలోచనల్లో వుండగానే కాలికేదో తగిలింది తీసి చూస్తే మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ వాళ్ళ కాగితం. పన్ను కట్టమని నోటీసు.

"అలాంటి పన్లన్నీ నువ్వు చెయ్యాలి" అన్నాడు.

"నేను మర్చిపోతూ వుంటాను. టీ కొచ్చి డబ్బులు మర్చిపోయినట్టు...." మళ్ళీ ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్టు "అన్నట్టూ నీకు అపాయింట్‌మెంట్ ఆర్డర్ టైపుచేసి కావాలా, ఓరల్‌గా సరిపోతుందా? టైప్‌ది కావాలంటే వెళ్ళి టైపు చేయించి తెచ్చుకో.... ఏది కావాలి?"

"నాకు అడ్వాన్స్ కావాలి...." అన్నాడు రమణ.

'ఇంటి కెళ్ళి చేసే పనేమిలేదు ఇక్కడ బాగానే ఉబసు పోతోంది' అనుకున్నాడు.

"అడ్వాన్సు నోబుల్ ప్రైజు వచ్చాక. ప్రస్తుతం డబ్బంతా ఇన్వెస్టుమెంటుతో వుంది"

"మీ పేరు".

"ప్రొఫెసర్ ఆరోగ్య మరపు ఆనంద మార్గం" అన్నాడు ఎడమవైపు గదిలోకి నడుస్తూ, "అందరూ ఎ.ఎమ్.ఎ.ఎమ్, అంటారు. చివరందే 'అయోమయం' అయింది."

రమణ నవ్వుతూ "ప్రొఫెసర్ అయోమయంగారూ...." అంటూ ఏదో అనబోయి చప్పున ఆగిపోయేడు.

అప్పటికి వాళ్ళు ఎడమవైపు గదిలో ప్రవేశించారు. దానికి పైకప్పులేదు. పెద్ద అద్దం బిగించి వుంది. పెద్ద రివాల్వింగ్ డోమ్ మీద అజిమొటాల్ యాభైమీటర్లు పొడవూ, నలభై అయిదు మీటర్ల డయామీటరూ వున్న టెలిస్కోపు హుందాగా నిలిబడి వుంది.

ప్రపంచలోకెల్లా పెద్ద టెలిస్కోపు రష్యాలో వుందని విన్నాడు. కానీ యిప్పుడు

చూస్తున్నాడు. అతడు ఆశ్చర్యం నుంచి తేరుకోక ముందే వెనకనుంచి ప్రొఫెసర్ కంఠం వినిపించింది.

"మీ జనరల్ నాలెడ్జి పుస్తకంలో యిది కనపడదు. జెలింస్కియా, నార్త్ కేకాసస్‌లో వున్న స్కోప్ కంటే ఇది పెద్దది. నేనే తయారు చేశాను దేన్ని. బై ది బై ఇంకో సిగరెట్టూంటే యివ్వు. దీన్ని.... ఐ మీన్ యీ స్కోప్‌ని తయారు చెయ్యడానికి పన్నెండు సంవత్సరాలు పట్టింది. మా అమ్మమ్మ నాన్నకి ఆ నవాబు ఇచ్చిందంతా ఖర్చయింది. దీని బరువు తొంభయి అయిదు టన్నులు, లెనిన్‌గ్రాడ్ ఆప్టికల్ ఇంజనీరింగ్ అమాల్గమేషన్ వాళ్ళు దీన్ని చూస్తే మూర్ఛబోతారు. దొన్ని అమ్మితే యెంతొస్తుందో తెలుసా?- నీ జీతం అడ్వాన్స్ ఇవ్వలేదని అనుమానపడకు. దీనికి ఉపయోగించిన ఇనుముతో పదకొండు పెట్టెలున్న పాసింజర్ ట్రైను తయారు చెయ్యొచ్చు. జీడీల వాడికి అమ్ముకుంటే రెండువేల మంది జీవితాంతం తినటానికి సరిపోయేటన్ని జీడీలు వస్తాయి. దీని పేరేమిటో తెలుసా? లిప్పర్ షే. టెలిస్కోపు కనుక్కొన్నది గెలీలియో అని మీరందరూ అంటారు. కాదు. లిప్పర్ షే. అసలు మీకు జనరల్ నాలెడ్జి ఏం తెలుసని? ఊరు మధ్యలో వున్న టెలిస్కోప్ సంగతి యెవరికి తెలియదు. కాలిఫోర్నియా- మౌంట్ విల్సర్ అబ్సర్వేటరీలో వున్న ప్రొఫెసర్ ఆడమ్స్.... ఇప్పుడు లేడులే. పోయేడు. అతని కొక్కడికే తెలుసు. బై ది బై యీ టెలిస్కోప్‌లో యెంతదూరం చూడొచ్చని నువ్వు అనుకుంటున్నావు?"

నోట్లో తడారిపోతుండగా తెలీదన్నట్టు తల అడ్డంగా వూపేడు.

"పదివేల మిలియన్‌ల కాంతి సంవత్సరాలు. కాంతి సంవత్సరం అంటే?" ఆగాడు. "సెకనుకి లక్షా యెనభయి ఆరువేల మైళ్ళ వేగంతో కాంతి ప్రయాణం చేస్తుంది. లెక్క కట్టు సెకన్‌లు అరవై ఇంటూ నిముషాలు అరవై ఇంటూ గంటలు ఇరవై నాలుగు ఇంటూ మూడు వందల అరవై ఐదు రోజులు అయితే ఒక సంవత్సరం. దాన్ని లక్షా యెనభై ఆరు వేల మైళ్ళతో హెచ్చిస్తే ఒక కాంతి సంవత్సరం. ఈ టెలిస్కోపు అంత దూరం చూస్తుంది. లెక్క కట్టేవా గ్రాడ్యుయేటూ? 54132960000000000000 మైళ్ళు. అన్ని మైళ్ళ విశ్వాన్ని రోజూ చూస్తాన్నేను. అజిమెటల్ మౌంటింగ్, అంటే ఆకాశంలో ఏ మూలకైనా తిరుగుతుంది ఇది. నాకింకో కోర్కె వుంది. విశ్వం నలుమూలలనుంచి వచ్చే రేడియేషన్‌ని పెద్ద 'ఆంటెనా' పెట్టి చూడాలని. తెలుసుగా ఆంటెనా అంటే...."

రమణకి తెలీదు. అయినా తెలుసన్నట్టు తలూపేడు. అతను, తను చూస్తున్నది కల కాదని నమ్మకం కలిగించుకోవడానికే బ్రహ్మ ప్రయత్నం చెయ్యవలసి వస్తోంది.

"చెప్పు గ్రాడ్యుయేటూ.... చేస్తావా నా దగ్గర పని?"

చప్పున వాస్తవంలోకి వస్తే.... ఇంటిదగ్గర బీదరికం. మాలతి కళ్ళలో తనపట్ల ప్రేమ. ఆమె

తండ్రికి తనపట్ల నిర్లక్ష్యం. నాన్న దగ్గు.... అన్నయ్య చాలీచాలని జీతం చాక్లెట్లకోసం నోరు తడిచేసుకొనే గోపి. బాధల్ని చిరునవ్వుతో నొక్కిపట్టే వదిన.

"నా దగ్గర ప్రస్తుతం తక్కువుంది గ్రాడ్యుయేటూ. ఉన్నదంతా.... చూసేవుగా. ఖర్చు పెట్టేసేను."

అతడి మొహంలో కనబడిన విషాదఛాయకి విచలితుడై "నేనేం చెయ్యాలి?" రమణ అడిగేడు.

"నాతో పాటూ ఆకాశంలోకి చూడాలి. కొత్త 'ప్లానెట్' దొరకవచ్చు. కొత్త 'గలాక్సీ' కనపడొచ్చు. నోబుల్ ప్రైజు రావడానికి చాలదా? అదుగో, కదలకుండా చూపు ఎడమవైపు తిప్పి చూడు. ఎలుక ఒకటి మనల్ని వెక్కిరిస్తున్నట్లు మీసాల్ని ఎలా తిప్పుతూందో! కనీసం దాని గర్వాన్ని అణచటానికైనా మనం ఒక గొప్ప విషయాన్ని కనుక్కోవాలి. ఏమంటావ్!"

రమణ తలూపేడు చేస్తానన్నట్టు.

జూన్ ఇరవై తొమ్మిది

తెల్లవారుఝాము నాలుగున్నర!

శాన్ ఫ్రాన్సిస్కో, ప్రకృతి సిద్ధంగా ఏర్పడిన ఎయిర్ కండీషన్డ్ వాతావరణం. పసిఫిక్ సముద్రం పక్కగా, కాలిఫోర్నియా దక్షిణప్రాంతపు కొండల్లో వుండటంవల్ల దానికా సౌలభ్యం చేకూరింది. మూడువైపులా సముద్రం, ఒకవైపు కొండలూ ఉండడంవల్ల ప్రపంచపు గొప్ప రేవు పట్టాణాల్లో ఒకటిగా పేరు పొందింది. పట్టణంలోకి ప్రవేశించటానికి ముఖ్య ద్వారం గోల్డెన్ గేట్.

రకరకాల వాతావరణం, రకరకాల మనుష్యులూ ఉన్న పట్టణం అవటంచేత దాని పెరుగుదల గమ్మత్తుగా జరిగింది. ఉత్తర ప్రాంతాల్లో రష్యన్లూ.... నాబ్‌హిల్ దాటేక ఇటాలియన్ క్వార్టర్లూ.... గోల్డెన్ గేట్, ప్రెసీడియోల మధ్యనున్న రిచ్‌మాండ్ సెక్షన్‌లో ఓల్డుటౌనూ కనిపిస్తాయి.

సముద్రతీరానికీ, మిషన్‌స్ట్రీట్‌కీ మధ్య దక్షిణ దిశగా పారిశ్రామిక వాడలు పెరిగినయి.

బేషార్న్ హైవేమీద మెక్ కారు దూసుకుపోతున్నది. అకస్మాత్తుగా ఉపద్రవం సంభవిస్తే తప్ప తనకి అంత అర్జెంటుగా పిలుపురాదని అతడికి తెలుసు. దాదాపు ప్రపంచం మొత్తాన్ని ఆజ్ఞాపించగల ఒక దేశపు అత్యున్నత పదవిలో వున్న మనిషికి ఫస్టు సెక్రటరీ అతడు. ఎటువంటి ఉపద్రవం....? ఏదయినా కావచ్చు.

ప్రపంచంలో నిముషానికి యాభయి లక్షల ఖర్చు.... ఆయుధం ఉత్పత్తి గురించి జరుగుతూంది. ఎంత గొప్ప చేదునిజం! ప్రొఫెసరు కాంట్రోఎట్జ్ చెప్పింది నిజమైతే- ఇంకో

అయిదు సంవత్సరాల్లో 'లాసర్ బీమ్' ఆయుదాన్ని రష్యా తయారు చేస్తుంది. కాంతి వేగంతో అవతలి గమ్యాన్ని నాశనంచేసే సాధనం అది.

నిజానికి యుద్ధం ఒకటే కాదు ప్రమాదం-

రోజురోజుకీ పెరుగుతున్న జనసాంద్రత.

.... పూర్వం లేనన్ని వాతావరణ విపరీతాలు, భూకంపాలు, తుఫానులు.... హింసాప్రవృత్తి... డ్రగ్స్. శాడిజం, పాకిపోతున్న సుఖవ్యాధులూ, వాతావరణ కాలుష్యం.

మానవజాతి మరణించకుండా ఏ శక్తి ఆపగలదు?

కారు ఎల్‌కామినోరియల్ నుంచి స్కై లైన్ బౌల్‌వార్డ్ వైపు సాగిపోతూ వుండగా అతను అనుకొన్నాడు.

ఇంకా తెల్లవారటానికి వ్యవధి వుంది. కొద్దిగా మంచు కురుస్తూంది.

థర్డ్ స్ట్రీట్‌లో వున్న పెద్ద భవంతి ముందు కాంటెసా ఆగింది. విశాలమైన మెట్లు, కొద్దిగా తెరచి ఉన్న తలుపు. లోపలి యూనిఫారంలో ఉన్న గార్డులు. ఓవర్‌కోటు సవరించుకొంటూ మెక్ లోపలికి ప్రవేశించాడు. కారిడర్‌లో లైట్లు వెలుగుతున్నాయి. అంతా నిర్మానుష్యంగా, నిశ్శబ్దంగా వుంది.

అక్కడక్కడా అసిస్టెంట్లు మౌనంగా తిరుగుతున్నారు. పెద్ద తుఫాను రావడానికి ముందున్న వాతావరణం అక్కడ నెలకొనివుంది. పది అడుగులు ఎత్తున్న చెక్క తలుపులు దగ్గరగావేసి ఉన్నాయి. నాబ్ తిప్పి, నెమ్మదిగా తెరిచేడు.... లోపల లైట్లు దేదీప్యమానంగా వెలుగుతున్నాయి. మధ్యలో ఓవల్ షేప్‌లో పెద్ద బల్లవుంది. చుట్టూ కూర్చొని వున్న వాళ్ళని వరుసగా చూసేడు.

అండర్ సెక్రటరీ టు డిఫెన్సు మినిష్టర్ చార్లెస్ మెక్డోనాల్డ్, ప్రెసిడెంట్ ఆఫ్ ది పార్లమెంటరీ కమిటి జాన్ నికల్సన్, సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్- రాబర్ట్ ఫిన్చ్, ప్రెసిడెంట్ ఆఫ్ యునైటెడ్ స్టేట్స్ రోగర్స్.... మెక్ చూపు పక్కకి కదిలి ఆగిపోయింది. అంత చలిలోనూ నుదుటిమీద చమట పట్టింది. చేతులు రెండూ వళ్ళో పెట్టుకుని ముందుకు వంగి కాగితాల్ని పరిశీలిస్తూ ఒక వృద్ధుడు అక్కడ కూర్చుని ఉన్నాడు.

అతడు ఫస్ట్ సెక్రటరీ ఆఫ్ సెంట్రల్ కమిటీ ఆఫ్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఆఫ్ సోవియట్ రష్యా- బోరిస్. ఎఫ్ కాస్టినోవా.

* * * * * *

రెండు చేతులూ చెంపల కాన్చుకొని ఆలోచిస్తోంది శైలజ. ఆమె ముందు ఇంటర్వ్యూ తాలూకు ఫైలూ, అభ్యర్థుల మార్కుల లిస్టూ వుంది.

ఆ రోజు రమణకి ఇంటర్వ్యూ జరుగుతున్నప్పుడు ఆమె ఏదో పని ఉండి, ఆ రూమ్‌లోకి

వెళ్ళింది. రమణని చూసి 'ఎక్కడో చూసినట్టు ఉందే' అనుకొంది. అప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చింది రాణి ఫోటో చూపించిన సంగతి.

ఆమె బయటకొస్తూంటే అతనన్న మాటలు వినిపించినయ్.

"ఇలాంటి ఇంటర్వ్యూ లుండవు, ఎయిర్ కండీషన్డ్ రూములుండవు.... ప్రశ్నలుండవు.... సమాధానా లుండవు."

ఆమెకి నవ్వొచ్చింది. నిజానికి అతడు అంతకు ముందు సమాధానాలన్నీ చక్కగా చెప్పేడు. అతడి సబ్జెక్టు కాకపోయినా.

కానీ మేనేజిమెంట్ అభ్యర్థి ఇంకొకతను ఉన్నాడు, రికమెండేషను కేండేటు- అతడి నిర్ణయం ఎప్పుడో జరిగిపోయింది. ఈ ఇంటర్వ్యూ కేవలం బయటవాళ్ళని సంతృప్తి పరచటానికే.

ఆమె లిస్టు చూసింది. ఉద్యోగం ఇవ్వాలనుకున్న అభ్యర్థికి నూటికి తొంభై మార్కులిచ్చేరు కమిటీ సభ్యులు. రెండోవాడెవడో రామన్ అట, అతడికి యాభై మార్కులు వచ్చినయ్.

ఆమె రమణ పేరు కెదురుగా చూసింది.

సున్నా వుంది. ఆమె పేలవంగా నవ్వుకొంది. నిజానికి అతను చెప్పిన సమాధానాలకి నూటికి నూరు రావాలి. కేవలం అతడికి ఉద్యోగం ఇవ్వటం ఇష్టంలేక అతణ్ణి రెచ్చగొట్టి, ఆ నెపం మీద సున్నా మార్కులిచ్చేరు.

రికమెండెడ్ కాండేట్ క్వాలిఫికేషను వైపు చూసింది.

ఇంటర్మీడియేడ్- ఫస్ట్‌క్లాస్.

ఆమెకి రమణ మీద జాలివేసింది సర్టిఫికెట్లు సర్దుకొంటూ అతడు నిస్సహాయంగా చూసిన చూపు ఆమెకింకా జ్ఞాపకం ఉంది.

కానీ ఏం చేయగలదు-

-ఫైలు సర్ది లోపల పెట్టి, ఆ రోజు పోస్ట్ తీసింది. ఒక్కో ఉత్తరమే చదవసాగింది.

నాలుగో ఉత్తరం చదువుతూ ఆమె ఉలిక్కిపడింది. ఉద్యోగం వచ్చిన అభ్యర్థి దగ్గర్నుంచి అది. 'ఇంతకన్నా మంచి ఉద్యోగం వచ్చినందు వల్ల దీంట్లో చేరలేనందుకు విచారిస్తున్నాను' అని. రికమెండేషను వున్న వాడికి ఇంతకన్నా మంచి ఉద్యోగం రావడంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

అయితే ఈ ఉద్యోగం ఇప్పుడెవరికి వస్తుంది?

రామన్ అనే మద్రాసీకి.

అంటే కమిటీ మెంబర్లలో ఎవరికీ రెండో కేండెట్ మీద ఇంట్రెస్టు లేదన్నమాట.

ఆమె మనసులో తెరలాగా ఒక ఆలోచన వచ్చి సన్నగా వణికింది.